

OBSAH

PŘEDMLUVA	15
------------------------	----

I. OBDOBÍ KŘESŤANSKÝ STAROVĚK

I. epocha: 1 – 311

Od počátku církve do konstantinovského obratu

Historický Ježíš a založení církve	16
1. Historická existence Ježíše – 2. Historičnost založení církve – 3. Církve jako tajemství víry	
Prvotní církev a apoštolská doba	20
1. Obec učedníků po Ježíšově nanebevstoupení – 2. Podoba církv v prvokřesťanské době	
Postup mladé církve z Jeruzaléma do Říma	24
1. Prvotní obec v Jeruzalémě – 2. Obec v Antiochii – 3. Počátky římské obce	
Další šíření křesťanství až do 3. století	28
První duchovní rozvoj křesťanství	31
1. Apoštolští otcové – 2. Raně křesťanští apologeté – 3. Církevní otcové	
Počátky křesťanské školy alexandrijské	38
Vnitřní krize: rozkoly a hereze	40
1. Židokřesťanské hereze – 2. Gnostické systémy – 3. Manicheismus – 4. Marcionismus – 5. Enkratité – 6. Montanismus – 7. Smysl herezí a rozkolů	
Pronásledování křesťanů v římské říši	45
1. Příčiny pronásledování – 2. Průběh pronásledování	

II. epocha: 312 – 604

Od Konstantina Velikého k Řehoři Velikému

Konstantinovský obrat	54
1. Konstantinův přestup ke křesťanství – 2. Založení říšské církve –	
3. Problematika obratu	
Dogmatické zápasy a všeobecné koncily na Východě	61
1. Nauka o Trojici – 2. Christologie	
Západní teologie. Augustin a spory	
o nauku o ospravedlnění a milosti	71
1. Ambrož – 2. Augustin – 3. Jeroným – 4. Papež Řehoř I. Veliký	
Askeze a mnišství ve staré církvi	78
1. Dějiny problému – 2. Podstata mnišství – 3. Velcí otcové	
mnišství	
Řím a východní patriarcháty. Otázka primátu	83
1. Římská církevní obec – 2. Otázka primátu – 3. Starý a Nový Řím	

II. OBDOBÍ

STŘEDOVĚKÁ CÍRKEV

Rozdělení a základní struktura západoevropského středověku	87
1. Periodizace a označení – 2. Antika, křesťanství a Germáni –	
3. Základní znaky středověku	

I. epocha: 500–700

Církev jako průkopnice rodícího se Západu	93
První setkání Germánů s církví	96
Iroskotská církev a její misie na pevnině	96
1. Pokřesťanštění Irska – 2. Irská misie na pevnině. Kolumbán Mladší	
Křesťanství v Británii a anglosaská misie na pevnině	101
1. Misijní činnost v Anglii – 2. Anglosaská misie na pevnině	

II. epocha: 700–1050

Winifred Bonifác a založení křesťanského Západu	104
Svazek mezi papežstvím a franskou říší	106
1. Papežství mezi Východem a Západem – 2. Nové úkoly franské říše	
Karel Veliký a založení západního císařství	111
1. Karlův život a dílo – 2. Karlova idea říše – 3. Karlovo řízení církve – 4. Karlova idea císařství – 5. Císařská korunovace a její problémy	
Rozpad karlovské říše a „saeculum obscurum“ (temné století) římské církve	120
1. Říše – 2. Církev	
Ota Veliký a obnovení západního císařství	126
1. Otova říšská a církevní politika – 2. Obnovení císařství r. 962 – 3. Císařská idea Oty Velikého	
Svatá říše (Sacrum imperium). Otonská a sálská říše do r. 1046	129

III. epocha: 1050–1300

Rozkvět církve ve vrcholném středověku

Cluny a mnišské reformní hnutí	133
Gregoriánská reforma a spor o investituru	135
1. Svoboda církve – 2. Boj o investituru – 3. Pokusy o řešení. Wormský konkordát – 4. Výsledky	
Velké východní schizma z r. 1054	140
Nový duch Západu	141
1. Nové formy mnišství – 2. Reforma světského kléru (kanovnícká reforma) – 3. Reforma laiků	
Křížácké hnutí	146
1. Křížové výpravy – 2. Rytiřské řády – 3. Význam křížáckého hnutí	

Hnutí chudoby, hereze a inkvizice	150
1. Biblicismus a následování Krista – 2. Kataři – 3. Inkvizice	
Velké žebravé řády	154
1. František z Assisi a jeho řád – 2. Dominik a dominikáni	
Teologická věda a univerzity	156
1. Scholastika a její představitelé – 2. Vznik univerzit	
Papežství od Inocence III. do Bonifáce VIII.	160
1. Inocenc III. – 2. Poslední zápas mezi papežstvím a štaufským císařstvím – 3. Bonifác VIII.	

IV. epocha: 1300–1500

Církev v době rozpadu západní jednoty

Avignonský „exil“ a velké západní schizma	165
1. Papežové v Avignonu – 2. Západní schizma	

Kostnický koncil a konciliarismus	169
1. Co předcházelo – 2. Průběh a snahy o jednotu – 3. Jan Hus a jeho kostnický proces – 4. Otázka reformy na koncilu – 5. Volba papeže – 6. Po koncilu. Basilejský „konciliarismus“	

Renesanční papežství. Alexander VI. a Savonarola	176
1. Renesanční papežové – 2. Alexander VI. a Savonarola – 3. Julius II.	

III. OBDOBÍ

CÍRKEV V NOVOVĚKU

I. epocha: 1500 – 1700

Reformace a katolická reforma

Předpoklady reformace	182
1. Církevní zlořády v pozdním středověku – 2. Kladné hodnoty – 3. Symbióza náboženství a života – 4. Touha po reformě – 5. Nominalismus – 6. Humanismus a biblicismus	

Erasmus Rotterdamský a humanismus	186
Martin Luther. Jeho vývoj v reformátora	188
1. Dnešní katolický obraz Luthera – 2. Lutherův vývoj – 3. Spor o odpustky a první rozpory – 4. Rozchod s církví	
Postup reformace v Německu	195
1. Říšský sněm ve Wormsu – 2. Vývoj v Německu 1521–1530 – 3. Augsburský říšský sněm r. 1530 – 4. Od rozprav o unii do augsburského náboženského míru 1555 – 5. Shrnutí	
Ulrich Zwingli a novokřténství	206
1. Život a působení Zwingliho – 2. Dějiny novokřtěnců	
Jan Kalvín a reformace v Ženevě	211
1. Životopis – 2. Nauka – 3. Rozšíření	
Jindřich VIII. a anglický církevní rozkol	216
Církevní snahy o reformu před tridentským koncilem	218
Tridentský koncil 1545 – 1563	222
1. Předběžné porady – 2. Průběh koncilu	
Obnova po velkém koncilu	225
1. Papežství – 2. Episkopát – 3. Řeholní stav – 4. Ignác a jezuitský řád	
Protireformace: inkvizice, pronásledování kacířů a hon na čarodějnice	232
1. Předběžná poznámka – 2. Vytvoření konfesního vědomí a duch protireformace – 3. Inkvizice – 4. Hon na čarodějnice	
Nové období světových misí	236
1. Situace ve středověku – 2. Doba zeměpisných objevů – 3. Misie v Indii a v Číně. Spor o akomodaci	
Od baroka k osvícenství	240
1. Proudý v církvi namířené proti centralismu kurie – 2. Osvícenství	

II. epocha: 1789 – 1918

Od Francouzské revoluce do 1. světové války

Francouzská revoluce a sekularizace	243
1. Revoluce – 2. Sekularizace	
Restaurace německé církve v 19. století	245
1. Nové uspořádání vztahů se státem – 2. Vnitřní rozvoj	
Papežové a církevní stát	247
První vatikánský koncil	
1. Příprava – 2. Průběh koncilu	
Po koncilu: starokatolictví a kulturní boj v Německu	253
1. Opozice v Německu – 2. „Kulturní boj“ v Německu	
Papežové po 1. vatikánském koncilu	256

III. epocha: 1918 – 1965

Od 1. světové války do současnosti

Návrat z exilu a nový vzestup	260
1. Situace ghetta v Německu – 2. Nové církevní vědomí: liturgické hnutí, ekumenismus – 3. Vývoj ve Francii, Itálii, Anglii a USA	
Pontifikáty Pia XI. a Pia XII.	265
Církev v Třetí říši	269
1. Hitlerova politika – 2. Odpor církví	
Pontifikáty Jana XXIII. a Pavla VI.	275
Druhý vatikánský koncil a jeho důsledky	278
Pontifikáty Jana Pavla I. a Jana Pavla II.	286

DOPLŇKY

Kapitoly z českých a slovanských církevních dějin (Bedřich Smékal)

1. Slovanští apoštolové Konstantin a Metoděj	292
2. Dědictví slovanských apoštolů	294
3. Svatý Vojtěch	295
4. Stíny univerzálního císařství	296
5. Střední Evropa za vrcholného středověku	297
6. Idea impéria u Karla IV.	298
7. České náboženské hnutí	299
8. Kalich a kališnictví	300
9. Reformace a protireformace ve střední Evropě	301
10. Unionismus	302
11. Rakouské katolictví a československá církev	303
CHRONOLOGICKÁ TABULKA	308
SEZNAM PAPEŽŮ	332
LITERATURA	336
REJSTŘÍK	337